

Знали містечко добре в Європі

Невелике на той час провінційне містечко передувало Європі з виробництва фарфору. А ще тут функціонували суконна, полотняна, бавовняна, шкіряна фабрики. Підтвердження цьому знаходимо не лише в тогочасних статистичних даних, а навіть у назвах вулиць: Фабрична, Різницька, Гарбарська. У них чітко відбито часи минулі, що свідчить, що тут жив працьовитий люд, тут був один із відомих ремісничих кутків міста. На місцевому фарфоро-фаянсовому заводі працювало на 86 верстатах близько тисячі робітників, оздобленням виробів займались 73 талановиті майстри. Для порівняння: на Севрській мануфактурі були зайняті 100 чоловік, на фарфоровому імператорському заводі в Петербурзі — 220, на Віденському — приблизно стільки ж. Недарма підприємство мало свої магазини у Варшаві, Бердичеві, Константинові, надходили замовлення на сервізи й від високопоставлених осіб, скажімо, від російської імператриці Катерини II. До речі, фарфор був твердим, крупнозернистим, кремового чи білого кольорів, надзвичайно міцним завдяки великому вмісту титану, а в оформленні виробів переважали мотиви місцевої народної творчості. Корецький фарфоро-фаянсовий завод започаткував виробництво цього виду посуду не лише на Рівненщині, а й відкрив свої філіали у Городниці та Баранівці нинішньої Житомирської області (діють і нині), технологічно вплинув на розвиток порцеляни в Польщі, Росії, Молдові, інших країнах. Мені вдалося простежити за розширенням виробництва суконної мануфактури. Якщо в 1797 році вона видавала 9901 аршин сукна на 12 385 карбованців, то в 1801 році — вже 14 112 аршинів. Сукно було синього, зеленого, чорного кольорів. Як свідчить Т.Дерев'яненко у праці «Мануфактура на Україні в кінці 18 - першій половині 19 століття», «серед споріднених підприємств Волинської губернії Корецька мануфактура була не на останньому місці». Водночас працювала полотняна мануфактура, де працювали шість майстрів-ткачів, два учні, 80 дівчат-прядильниць із числа кріпачок. Річна потужність підприємства складала 80 аршинів скатертин, 30 дюжин серветок, 25 штук полотна, 12 дюжин хусток. Ткацький промисел у Корці виник не на голому місці: він веде початок ще із Середньовіччя. В 1797-1798 роках мануфактура князя Юзефа Чарторийського мала 9 верстатів, тут були зайняті 39 чоловік, на тимчасові роботи залучалося ще до ста дівчат. А в 1823 році на фабриці працювало майже 200 чоловік, знову ж таки, переважно кріпаки. В той же час на роботу залучались і вільні майстри, які об'єднувались у цехи. Про це свідчить одна зі знахідок, виявлена при

обстеженні культових споруд у районі. В каплиці на кладовищі приміського села Новий Корець збереглася хоругва. На ній зображення двох євангельських сюжетів «Різдво» і «Преображення». Цікавим є вишитий напис на культовому предметі: «Ся хоругва споруджена братиками ткачевського цеху за старання Максима Пашкевича та Афанасія Маркевича храму Корецькому Космодем'янському 1843 года, месяца апреля, 10 дня». Отже, заможні майстри, які входили в ткацький цех, зробили церкві незвичний подарунок. Треба думати, що це був не лише знак доброї волі — вчинок мав піднести авторитет цеху, сприяти попиту споживачів на його продукцію. У 17-18 століттях місто розширило свої межі, його прикрашали навіть кількоповерхові будинки. Знаходимо свідчення тогочасних мандрівників, що тоді Корець із погляду «великолепностей и забав» сперечався навіть із Дубном. І тут не останню роль відіграв розвиток промисловості. А свідчення того часу знову ж знаходимо в древніх назвах вулиць. Скажімо, вздовж лівого берега Корчика простяглась немощена вуличка, що потопає в яблуневих і вишневих садках, її назва є дещо незвичною, як на сьогодні, назвою — Гарбарська. Виявляється, в згаданому 1793 році в Корці діяли три шкіряні мануфактури. Та і швецький промисел вимагав значної кількості шкір, вичинкою якої займалися гарбарі. Селились вони, як правило, на березі річки, бо виробництво вимагало значної кількості води. Та ж від професії мешканців вулиці, що одним кінцем впиралась у фарфоро-фаянсовий завод, і виникла назва, що збереглась у літописному граді до наших днів. У таких древніх містечках історія — на кожному кроці. Вмійте лише чистим серцем доторкнутися до неї.

Василь ЯНОШІ,

Корець.

Взято з : <http://provinciyka.rv.ua/1104-znali-mstechko-dobre-v-vrop.html>